

Analytické vyhodnocení plnění
národních cílů
strategie Evropa 2020

Úřad vlády České republiky

Obsah

Úvod	3
Plnění cílů strategie Evropa 2020.....	4
1. Zaměstnanost.....	5
2. Chudoba a sociální vyloučení.....	8
3. Vzdělávání.....	10
4. Výzkum, vývoj a inovace.....	13
5. Klimaticko-energetická politika	15

Úvod

Strategie Evropa 2020 představovala hlavní hospodářskou reformní agendu Evropské unie (EU) s horizontem do roku 2020. Proklamovaným cílem i podtitulem strategie (*Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*) bylo dosažení takového hospodářského růstu, jenž bude založen na principech znalostní ekonomiky, bude udržitelný a bude podporovat začleňování, a to jak v dimenzi sociální, tak územní. Z podstaty strategie jako hlavní hospodářské strategie EU uplynulých deseti let vyplývá, že tato strategie ovlivňovala výrazné části sektorových politik.

Strategii Evropa 2020 představila EK dne 3. 3. 2010.¹ S ohledem na konzultace s EK o podobě národních cílů ČR, na závazky již plynoucí ze závěrů Evropské rady ze dne 26. 3. 2010 a s přihlédnutím k domácí ekonomické, sociální a politické situaci a k jednáním na půdě tripartity, schválila vláda dne 7. 6. 2010 některé kvantifikované národní hlavní cíle a podcíle strategie Evropa 2020. Tyto cíle byly následně rozšířeny dne 1. 9. 2010, kdy vládní *Výbor pro Evropskou unii* schválil národní cíl v oblasti sociálního začleňování a snížení chudoby. Dne 17. 6. 2010 došlo k finálnímu schválení strategie Evropa 2020, kdy bylo potvrzeno všech 5 hlavních cílů pro EU jako celek. Konkrétně šlo o dosažení:

- 75 % zaměstnanosti obyvatelstva ve věku od 20 do 64 let;
- 3 % podílu HDP EU být investovaného do výzkumu a vývoje;
- dosažení cílů „20-20-20“ v oblasti klimatu a energie, tedy nížení emisí skleníkových plynů o 20 % oproti úrovním roku 1990; zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů v konečné spotřebě energie na 20 %; a posun ke zvýšení energetické účinnosti o 20 %;
- snížení podílu dětí, které předčasně ukončí školní docházku, pod hranici 10 % a dosažení terciární úrovně vzdělání nejméně u 40 % mladší generace;
- pokles počtu osob ohrožených chudobou o 20 milionů.

Tyto hlavní cíle byly definovány na základě celoevropského průměru. Jednotlivé národní cíle (tedy také závazky ČR) byly vyjednány individuálně tak, aby odrážely rozdílné podmínky a okolnosti, které v jednotlivých členských státech panovaly.

ČR byla v plnění národních cílů strategie Evropa 2020 celkově úspěšná. Většinu národních cílů se podařilo naplnit, v některých případech i výrazně dříve před rokem 2020, či s relativně velkou rezervou.

Tento dokument představuje analytické vyhodnocení založené na datech a komentovaných grafech týkajících se plnění jednotlivých národních cílů. Materiál byl připraven Úřadem vlády – Sekcí pro evropské záležitosti ve spolupráci s rezorty, které jsou k jednotlivým cílům gesčně příslušné. Grafy cíleně zahrnují delší časový úsek, takže umožňují posouzení celkového vývoje i s ohledem na střídající se hospodářské cykly. Materiál rovněž zohledňuje srovnání s ostatními členskými státy. Ke každé z pěti oblastí je vždy uveden komentovaný přehled národních cílů, které si jednotlivé členské státy stanovily, a také informaci o (ne)plnění těchto cílů.

¹ Prostřednictvím sdělení EK KOM(2010) 2020.

Plnění cílů strategie Evropa 2020

Tabulka 1: Přehled plnění kvantitativních cílů strategie Evropa 2020 (zdroj: ČSÚ, Eurostat)

Oblast	Národní cíl	Referenční hodnota (referenční rok)	Aktuální stav plnění (k jakému období)	Aktuální stav plnění (ano/ne)
1. Zaměstnanost	Zvýšení celkové míry zaměstnanosti osob ve věku 20-64 let na 75 %	70,4 % (2010)	79,6 % (Q4 2020)	ANO
	Zvýšení míry zaměstnanosti žen (20-64 let) na 65 %	60,9 % (2010)	71,7 % (Q4 2020)	ANO
	Zvýšení míry zaměstnanosti starších osob (55-64 let) na 55 %	46,5 % (2010)	69,2 % (Q4 2020)	ANO
	Snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15-24 let) o třetinu proti roku 2010	18,3 % (2010)	9,3 % (Q4 2020)	ANO
	Snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0-2) o čtvrtinu proti roku 2010	25 % (2010)	12,6 % (Q4 2020)	ANO
2. Chudoba a sociální vyloučení	Snížení počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou o 100 000 osob oproti roku 2008	1566 tis. (2008)	1306 tis. (2019)	ANO
3. Vzdělávání	Snížení počtu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání na 5,5 %	4,9 % (2010)	7,6 % (2020)	NE
	Dosáhnout ve věkové kategorii od 30 do 34 let alespoň 32 % podílu obyvatelstva s terciárním vzděláním	20,4 % (2010)	35,0 % (2020)	ANO
4. Výzkum, vývoj a inovace	Dosáhnout úrovně veřejných výdajů na vědu, výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP	0,65 % (2010)	0,79 % (2019)	NE
5. Klimaticko-energetická politika	Snížení emisí skleníkových plynů – maximální přípustný nárůst emisí mimo systém EU ETS 9 %	0,0 % (2005)	+7,8 % (2019) ²	ANO
	Zvýšení podílu OZE na hrubé konečné spotřebě energie (13 %) a podíl obnovitelných zdrojů v dopravě (10 %)	7,1 % (2005) a 1,1 % (2005)	16,2 % (2019) a 7,8 % (2019)	ANO NE
	Zvyšování energetické účinnosti – vnitrostátní cíl energetické účinnosti, tzn. snížení konečné spotřeby energie na maximálně 25,3 mil. tun ropného ekvivalentu do roku 2020.	23,6 Mtoe (2014)	25,2 Mtoe (2019)	ANO

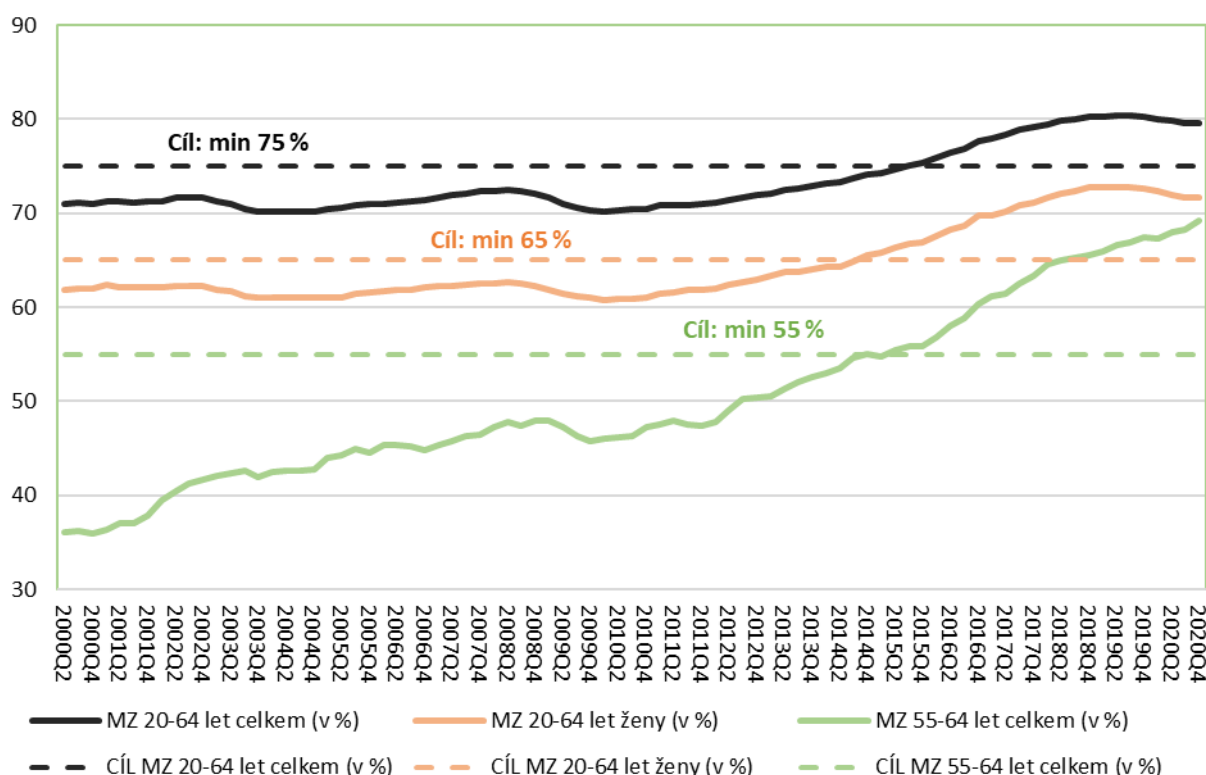
² Jedná se o předběžný údaj. Skutečná hodnota nárůstu bude pravděpodobně nižší.

1. Zaměstnanost

Všechny cíle politiky zaměstnanosti byly dosaženy nejpozději v 1. čtvrtletí 2017 a od této doby jsou vytyčené cílové hodnoty plněny. Národní cíl zvýšit míru zaměstnanosti ve věkové skupině 20-64 let na 75 % byl dosažen ve 3. čtvrtletí 2015 a ve 4. čtvrtletí 2020 příslušný ukazatel dosáhl hodnoty 79,6 % (4. nejvyšší mezi členskými státy EU). Vzhledem k ekonomickým dopadům pandemie COVID-19 došlo k jeho meziročnímu poklesu o 0,7 p. b. Míra zaměstnanosti žen ve věku 20-64 let dosáhla ve 4. čtvrtletí 2020 hodnoty 71,7 % (11. nejvyšší mezi členskými státy EU) a národní cíl je tak překročen téměř o 7 p. b., dosaženo jej bylo v závěru roku 2014. Meziročně zaměstnanost žen poklesla o 0,9 p. b. Navzdory pandemii však bylo dosaženo růstu u starších osob, když míra zaměstnanosti ve věku 55-64 let vzrostla ve 4. čtvrtletí 2020 meziročně o 1,8 p. b. na hodnotu 69,2 % (6. nejvyšší mezi členskými státy EU). Cílová hodnota byla v tomto případě překročena o více než 14 p. b. a bylo jí dosaženo již v roce 2015.

Ve 3. čtvrtletí 2015 bylo rovněž dosaženo dílčího národního cíle spočívajícího v poklesu míry nezaměstnanosti mladých, tj. osob ve věku 15-24 let. Ve 4. čtvrtletí 2020 činila míra nezaměstnanosti mladých 9,3 % (druhá nejnižší mezi členskými státy EU). Meziročně se zvýšila o 4,4 p. b., avšak národní cíl byl stále plněn téměř o 3 p. b. Nejobtížněji se dařilo naplňovat dílčí národní cíl spočívající v poklesu nezaměstnanosti osob s nízkým vzděláním (úroveň ISCED 0-2), tj. osob s nejvýše dosaženým základním vzděláním. Tohoto cíle bylo dosaženo až v 1. čtvrtletí 2017. Nezaměstnanost osob s nízkou kvalifikací ve 4. čtvrtletí 2020 dosahovala hodnoty 12,6 % (14. nejnižší mezi členskými státy EU³) a meziročně se zvýšila o 2,5 p. b. Cíl je plněn o více než 6 p. b.

Graf 1: míry zaměstnanosti v ČR (MZ v %)⁴

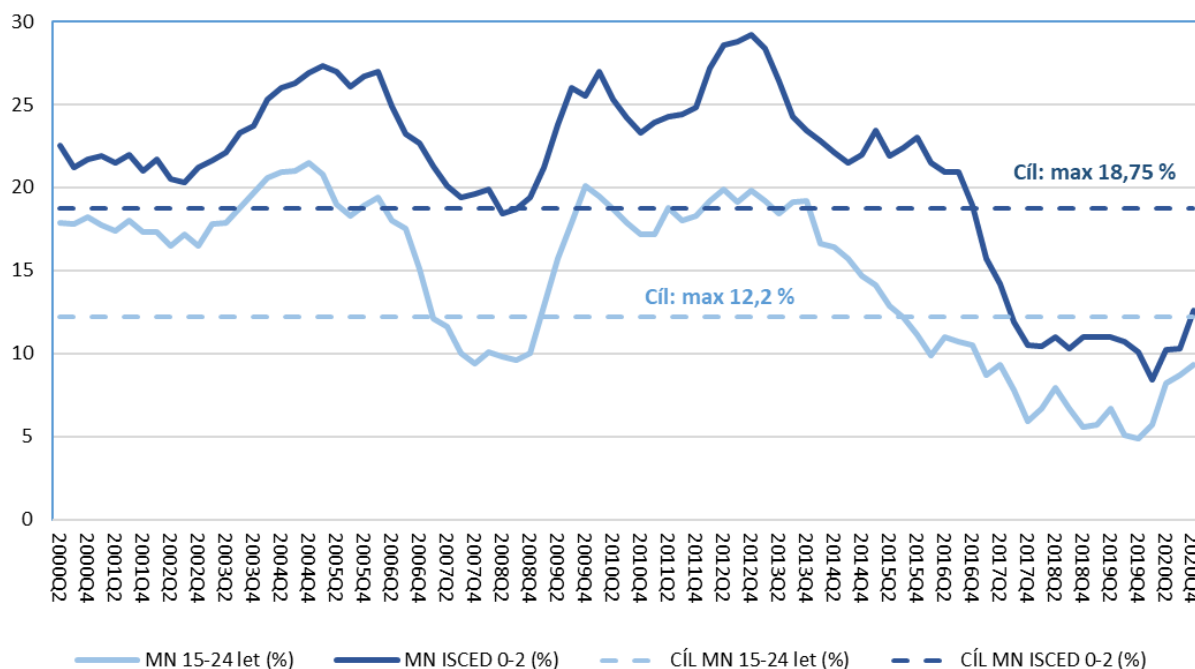

Zdroj: Eurostat

³ Údaje o pořadí jsou uvedeny bez započítání Německa, data za Německo nebyla v čase zpracování zprávy k dispozici.

⁴ Použita jsou sezónně očištěná data.

Graf 2: míry nezaměstnanosti v ČR (MN v %)⁵

Zdroj: Eurostat

Srovnání ostatních členských států

Spolu s Českou republikou se podařilo splnit stanovené národní cíle v oblasti zaměstnanosti obyvatelstva ve věku od 20 do 64 let k roku 2020 také Chorvatsku s cílem 62,9 %, Estonsku 76 %, Irsku 69 – 71 %, Litvě 72,8 % (i celoevropský cíl 75%), Lotyšsku 73 % (současně i 75%), Maďarsku 75 %, Maltě 70 % (i 75%) a Německu 77 %. Stanovený národní cíl splnilo dále Nizozemsko 80 %, Polsko 71 %, Rumunsko 70%, Slovensko 72 %, Slovinsko 75 % a Švédsko, které si stanovilo v rámci národního cíle dosažení podílu zaměstnanosti obyvatelstva ve věku od 20 do 64 let nad 80 %. Národní cíl v této oblasti nesplnila Belgie, Bulharsko, Dánsko, Finsko, Francie, Itálie, Kypr, Lucembursko, Portugalsko, Rakousko, Řecko a Španělsko. V případě uvedeného Bulharska se cíle podařilo dosáhnout v roce 2019, (pravděpodobně externími vlivy – dopady pandemie COVID-19) v roce 2020 došlo k propadu pod míru stanoveného cíle. Rakouskem stanovený národní cíl v oblasti zaměstnanosti se sice nepodařilo naplnit, celoevropský cíl stanovující podíl 75 % byl k roku 2020 splněn. Navzdory dosaženým pokrokům však v případě Rakouska zůstává prostor pro zlepšení i v oblastech zaměstnanosti žen a starších osob.⁶ Přestože Chorvatsko, Irsko, Polsko, Rumunsko a Slovensko splnily svůj stanovený národní cíl, nepodařilo se naplnit celoevropský požadavek 75 %.

⁵ Použita jsou sezónně očištěná data.

⁶ *Nationales Reformprogramm 2020 Österreich*

Tabulka 2 Míra zaměstnanosti obyvatelstva ve věku od 20 do 64 let (zdroj Evropská komise)

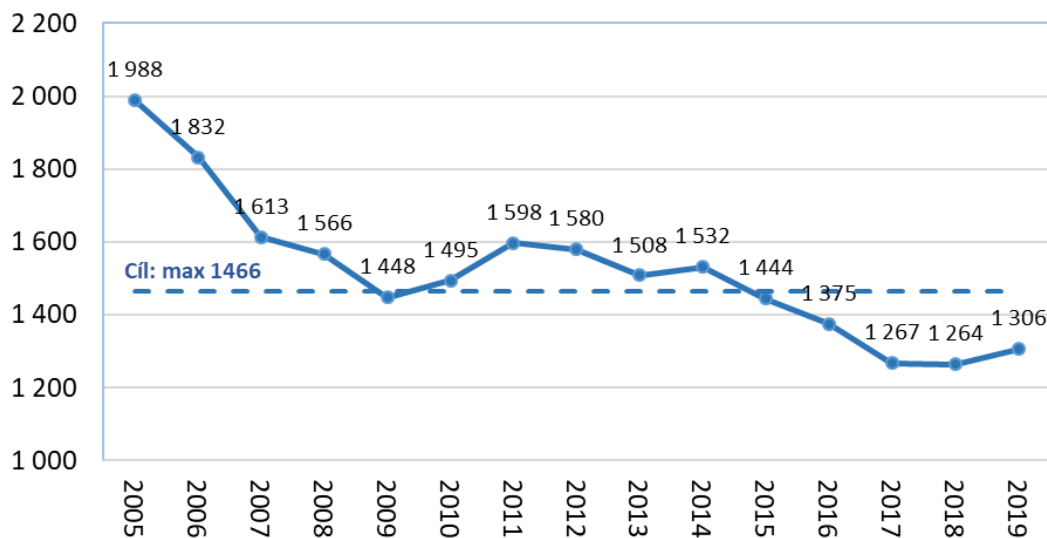
Míra zaměstnanosti obyvatelstva ve věku od 20 do 64 let				
	2019	2020	Cíl EU	Národní cíl
Belgie	70,5	70	75 %	73,2 %
Bulharsko	75	73,4	75 %	76 %
Česká republika	80,3	79,7	75 %	75 %
Chorvatsko	66,7	66,9	75 %	62,9 %
Dánsko	78,3	77,8	75 %	80 %
Estonsko	80,2	78,8	75 %	76 %
Finsko	77,2	76,5	75 %	78 %
Francie	71,6	71,4	75 %	75 %
Irsko	75,1	73,4	75 %	69 - 71 %
Itálie	63,5	62,6	75 %	67 - 69 %
Kypr	75,7	74,9	75 %	76 - 77 %
Litva	78,2	76,7	75 %	72,8 %
Lotyšsko	77,4	77	75 %	73 %
Lucembursko	72,8	72,1	75 %	73 %
Maďarsko	75,3	75	75 %	75 %
Malta	76,8	77,4	75 %	70 %
Německo	80,6	80,1	75 %	77 %
Nizozemsko	80,1	80	75 %	80 %
Polsko	73	73,6	75 %	71 %
Portugalsko	76,1	74,7	75 %	75 %
Rakousko	76,8	75,5	75 %	77 %
Řecko	61,2	61,1	75 %	70 %
Rumunsko	70,9	70,8	75 %	70 %
Slovensko	73,4	72,5	75 %	72 %
Slovinsko	76,4	75,6	75 %	75 %
Španělsko	68	65,7	75 %	74 %
Švédsko	82,1	80,8	75 %	nad 80 %

Zdroj: Evropská komise

2. Chudoba a sociální vyloučení

V souvislosti s dosavadním vývojem v oblasti chudoby a sociálního vyloučení se jeví jako zcela reálné splnění cíle ČR v rámci strategie Evropa 2020 (snížení počtu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením o 100 tis. osob). Do roku 2019 (1 306 tis.) došlo ve srovnání s rokem 2008 (1 566 tis.) k poklesu počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou o 260 tisíc. Oproti roku 2018 se ukazatel meziročně zvýšil o 42 tisíc osob. Podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením byl v roce 2019 v ČR opět nejnižší ze všech členských zemí EU (12,5 % populace). Stanovený cíl je bez přerušení plněn od roku 2015.

Graf 3: počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením v ČR (v tisících)

Zdroj: Eurostat

Srovnání ostatních členských států

Naplnit stanovený národní cíl v oblasti snížení počtu osob ohrožených chudobou (ve srovnání s rokem 2008) se, podle dat Evropské komise, podařilo vedle České republiky Bulharsku, Litvě, Lotyšsku, Maďarsku, Polsku, Portugalsku, Rumunsku, Slovensku a Slovensku. Své národní cíle naopak nedokázaly naplnit Belgie, Chorvatsko, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Lucembursko, Malta, Nizozemsko, Rakousko, Řecko a Španělsko.

Tabulka 3 Změna počtu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením ve srovnání s rokem 2008 (Zdroj: Evropská komise)

Změna počtu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením ve srovnání s rokem 2008			
	2019	2020	Národní cíl
Belgie	+ 3 tis.	-	pokles o 380 tisíc
Bulharsko	- 1121 tis.	- 1189 tis.	pokles o 260 tisíc
Česká republika	- 260 tis.	-	pokles o 100 tisíc
Chorvatsko ⁷	-383 tis.	-	pokles o 1,22 milionu
Dánsko	+ 52 tis.	33 tis.	pokles o 22 tisíc
Estonsko	+27 tis.	+ 15 tis.	Požadované informace se nepodařilo dohledat
Finsko	- 61 tis.	- 40 tis.	pokles o 770 tisíc
Francie	- 30 tis.	-	pokles o 1,9 milionu
Irsko	- 36 tis.	-	pokles o 380 tisíc
Itálie	+ 306 tis.	-	pokles o 2,2 milionu
Kypr	+ 13 tis.	-	pokles o 27 tisíc
Litva	- 176 tis.	-	pokles o 170 tisíc
Lotyšsko	- 222 tis.	-	pokles o 121 tisíc
Lucembursko	+ 50 tis.	-	pokles o 6 tisíc
Maďarsko	- 986 tis.	- 1093 tis.	pokles o 450 tisíc
Malta	+ 16 tis.	-	pokles o 6,5 tisíc
Německo	- 2098 tis.	-	Požadovaná data se nepodařilo dohledat
Nizozemsko	+ 380 tis.	+ 356 tis.	pokles počtu osob žijících v domácnosti bez zaměstnání o 100 tisíc
Polsko	- 4800 tis.	-	pokles o 1,5 milionu
Portugalsko	- 542 tis.	-	pokles o 200 tisíc
Rakousko	- 227 tis.	- 170 tis.	pokles o 235 tisíc
Řecko	+ 116 tis.	-	pokles o 450 tisíc
Rumunsko	- 3042 tis.	- 3242 tis.	pokles o 580 tisíc
Slovensko	- 234 tis.	-	pokles podílu o 17,2 %
Slovinsko	- 68 tis.	-	pokles o 40 tisíc
Španělsko	+ 979 tis.	-	pokles o 1,4 - 1,5 milionu
Švédsko	+ 391 tis.	-	Pokles podílu o 14 %

Zdroj: Evropská komise

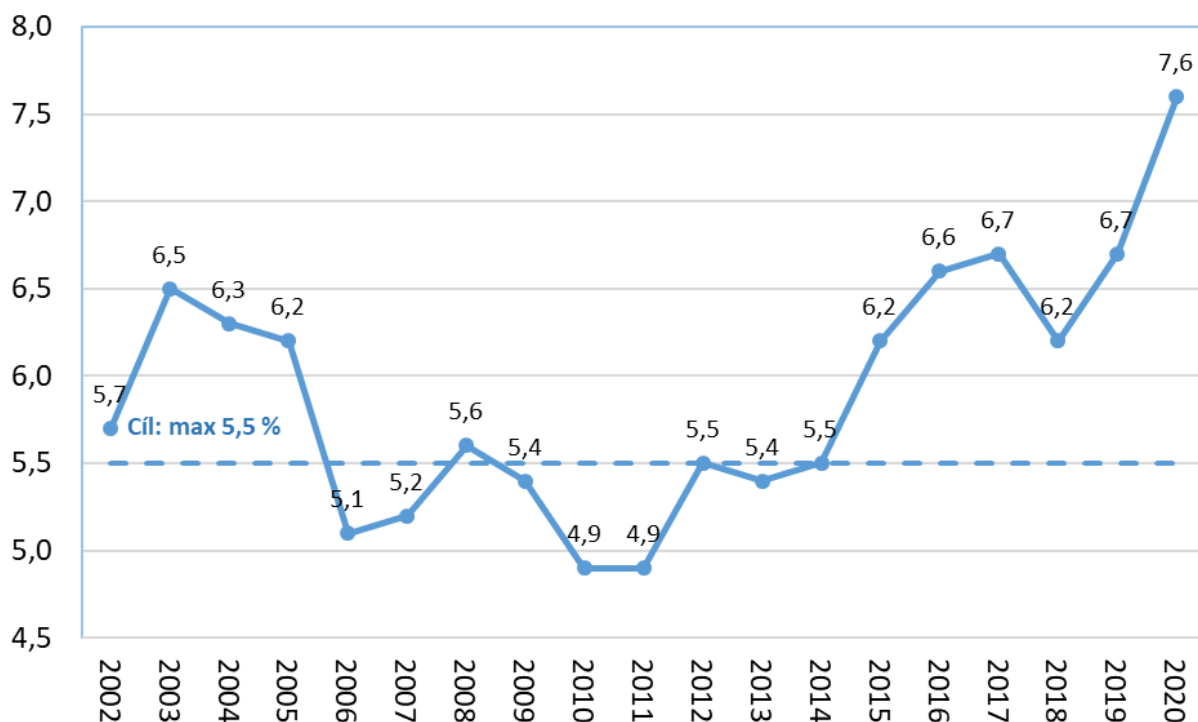
⁷ V případě Chorvatska jsou nejstarší dostupná data u tohoto ukazatele za rok 2010 (nikoliv za r. 2008).

3. Vzdelávání

Hodnoty ukazatele podílu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání se v letech 2006–2014 pohybovaly (mimo jednoho výkyvu v roce 2008) pod hodnotou stanovenou jako národní cíl pro rok 2020 (5,5 %) nebo maximálně na její úrovni. Od té doby se však podíl osob ve věku 18–24 let, které dosáhly maximálně základního vzdělání a zároveň nepokračují ve vzdělávání, zpravidla zvyšuje. Došlo tedy k trvalejšímu překročení stanoveného cíle. Ve srovnání s ostatními členskými státy EU byla hodnota tohoto indikátoru pro ČR v roce 2020 (7,6 %) desátá nejnižší.

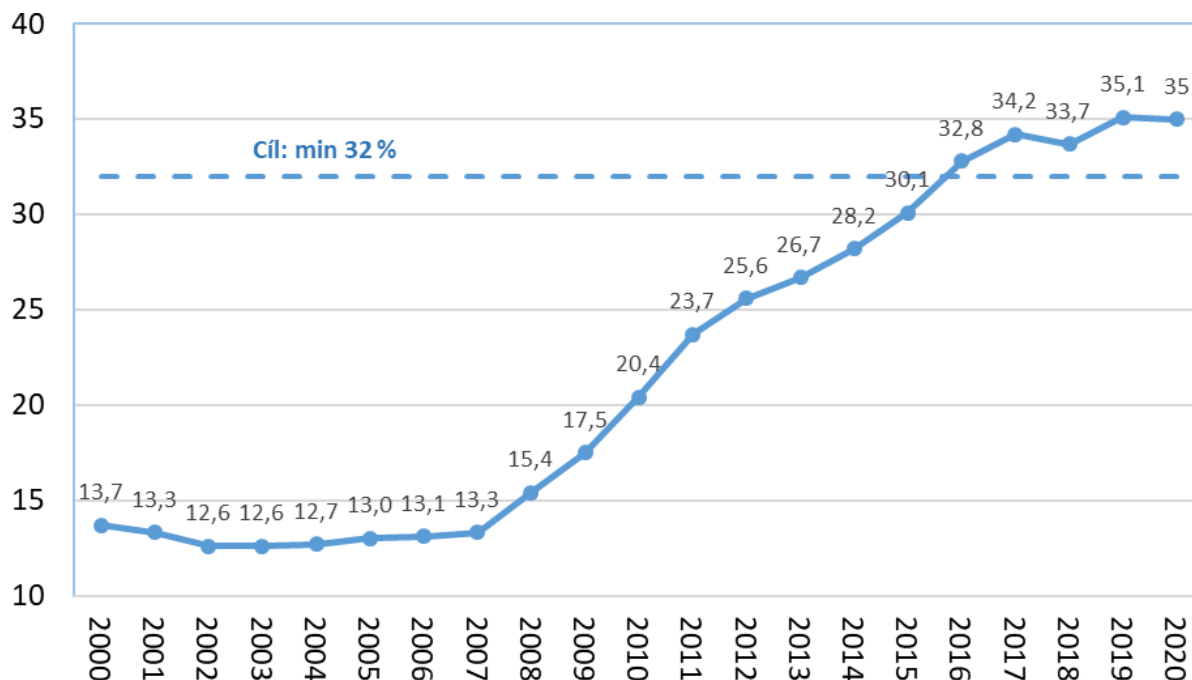
Z vývoje hodnot ukazatele podílu obyvatelstva ve věku 30–34 let s terciárním vzděláním vyplývá, že národní cíl (32 %) je soustavně plněn od roku 2016, přičemž příslušný podíl od té doby nadále zpravidla roste. V roce 2020 dosáhl hodnoty 35 %. Ve srovnání s ostatními členskými státy EU však byl v daném roce podíl obyvatelstva ve věku 30–34 let s terciárním vzděláním šestý nejnižší.

Graf 4: podíl osob v ČR ve věku 18-24 let, které dosáhly maximálně základního vzdělání a zároveň nejsou ve vzdělávání (v %)

Zdroj: Eurostat

Graf 5: podíl osob v ČR ve věku 30-34 let s terciárním vzděláním (v %)

Zdroj: Eurostat

Srovnání ostatních členských států

V rámci priority zvýšení podílu terciární úrovně vzdělání u mladší generace splnila stanovený cíl Belgie 47 %, Dánsko (nejméně 40%), Estonsko 40 %, Finsko 42 %, Itálie 26 – 27 %, Kypr 46%, Litva 47,8% a Lotyšsko 34 – 36 % podílu obyvatelstva s terciárním vzděláním. Stanovený cíl 33 % se podařilo dosáhnout také Maltě, Nizozemsku (nejméně 40 %), Polsku 45 %, Rakousku 38 % Řecku 32%, Slovinsku 40 %, Španělsku 44 % a Švédsku 45 – 50 %. Naopak se nepodařilo naplnit národní cíl Bulharsku, Chorvatsku, Francii, Irsku, Lucembursku, Maďarsku, Německu, Portugalsku, Rumunsku a Slovensku. Itálii a Maltě se spolu s Českou republikou sice podařilo naplnit národní cíl, celoevropský cíl však zůstal nedosažen.

Tabulka 4 Dosažení terciární úrovně vzdělání u mladší generace (Zdroj: Evropská komise)

Dosažení terciární úrovně vzdělání u mladší generace (v %)				
	2019	2020	Cíl EU	Národní cíl
Belgie	47,5	47,8	nejméně 40 %	47 %
Bulharsko	32,5	33,3	nejméně 40 %	36 %
Česká republika	35,1	35	nejméně 40 %	32 %
Chorvatsko	33,1	34,7	nejméně 40 %	35 %
Dánsko	49,4	49,8	nejméně 40 %	nejméně 40 %
Estonsko	46,2	44,3	nejméně 40 %	40 %
Finsko	47,3	49,6	nejméně 40 %	42 %
Francie	47,5	48,8	nejméně 40 %	50 %
Irsko	55,4	58,1	nejméně 40 %	60 %
Itálie	27,6	27,8	nejméně 40 %	26 – 27 %
Kypr	58,8	59,8	nejméně 40 %	46 %
Litva	57,8	59,6	nejméně 40 %	48,70 %
Lotyšsko	45,7	49,2	nejméně 40 %	34 – 36 %
Lucembursko	56,2	62,2	nejméně 40 %	66 %
Maďarsko	33,4	33,2	nejméně 40 %	34 %
Malta	38,1	39,7	nejméně 40 %	33 %
Německo	34,9	35,5	nejméně 40 %	42 %
Nizozemsko	51,4	54	nejméně 40 %	nejméně 40 %
Polsko	46,6	47	nejméně 40 %	45 %
Portugalsko	36,2	39,6	nejméně 40 %	40 %
Rakousko	42,4	41,6	nejméně 40 %	38 %
Řecko	43,1	43,9	nejméně 40 %	32 %
Rumunsko	25,8	26,4	nejméně 40 %	26,70 %
Slovensko	40,1	39,7	nejméně 40 %	40 %
Slovinsko	44,9	46,9	nejméně 40 %	40 %
Španělsko	44,7	44,8	nejméně 40 %	44 %
Švédsko	52,5	52,2	nejméně 40 %	45 – 50 %

Zdroj: Evropská komise

V případě cíle snížit podíl dětí, které předčasně ukončí školní docházku, se podařilo naplnit národní cíl Belgii (s cílem snížit podíl dětí, které předčasně ukončí školní docházku na 9,5 %), Chorvatsku (4 %), Dánsku (10 %), Estonsku (9,5 %), Francii (9,5%), Irsku (8 %), Kypru (16 %), Litvě (9%), Lotyšsku (10 %), Lucembursku (pod 10 %), Nizozemsku (8%), Portugalsku (10 %), Rakousku (9%), Řecku (pod 10 %) a Slovinsku (5%). Spolu s Českou republikou nesplnilo v této oblasti stanovený národní cíl Bulharsko (11 %), Finsko (10 %), Kypr (10 %), Maďarsko (10 %), Malta (10 %), Německo (pod 10 %) a Polsko (4,5%). Dále národní cíl nesplnily Rumunsko (11,3%), Slovensko (6 %), Španělsko (15 %) a Švédsko (pod 7%). V případě Bulharska, Itálie, Kypru, Maďarska, Malty, Německa, Rumunska a Španělska se nepodařilo naplnit uvedený celoevropský cíl pod 10 %.

Tabulka 5 Snížení podílu dětí, které předčasně ukončí školní docházku (Zdroj: Evropská komise)

Snížení podílu dětí, které předčasně ukončí školní docházku (v %)				
	2019	2020	Cíl EU	Národní cíl
Belgie	8,4	8,1	pod 10 %	9,5 %
Bulharsko	13,9	12,8	pod 10 %	11 %
Česká republika	6,7	7,6	pod 10 %	5,5 %
Chorvatsko	3	2,2	pod 10 %	4 %
Dánsko	9,9	9,3	pod 10 %	10 %
Estonsko	9,8	7,5	pod 10 %	9,5 %
Finsko	7,3	8,2	pod 10 %	8 %
Francie	8,2	8	pod 10 %	9,5 %
Irsko	5,1	5	pod 10 %	8 %
Itálie	13,5	13,1	pod 10 %	16 %
Kypr	9,2	11,5	pod 10 %	10 %
Litva	4	5,6	pod 10 %	9 %
Lotyšsko	8,7	7,2	pod 10 %	10 %
Lucembursko	7,2	8,2	pod 10 %	pod 10 %
Maďarsko	11,8	12,1	pod 10 %	10 %
Malta	17,2	16,7	pod 10 %	10 %
Německo	10,3	11	pod 10 %	pod 10 %
Nizozemsko	7,5	7	pod 10 %	8 %
Polsko	5,2	5,4	pod 10 %	4,5 %
Portugalsko	10,6	8,9	pod 10 %	10 %
Rakousko	7,8	8,1	pod 10 %	9 %
Řecko	4,1	3,8	pod 10 %	pod 10 %
Rumunsko	15,3	15,6	pod 10 %	11,3 %
Slovensko	8,3	7,6	pod 10 %	6 %
Slovinsko	4,6	4,1	pod 10 %	5 %
Španělsko	17,3	16	pod 10 %	15 %
Švédsko	6,5	7,7	pod 10 %	pod 7 %

Zdroj: Evropská komise

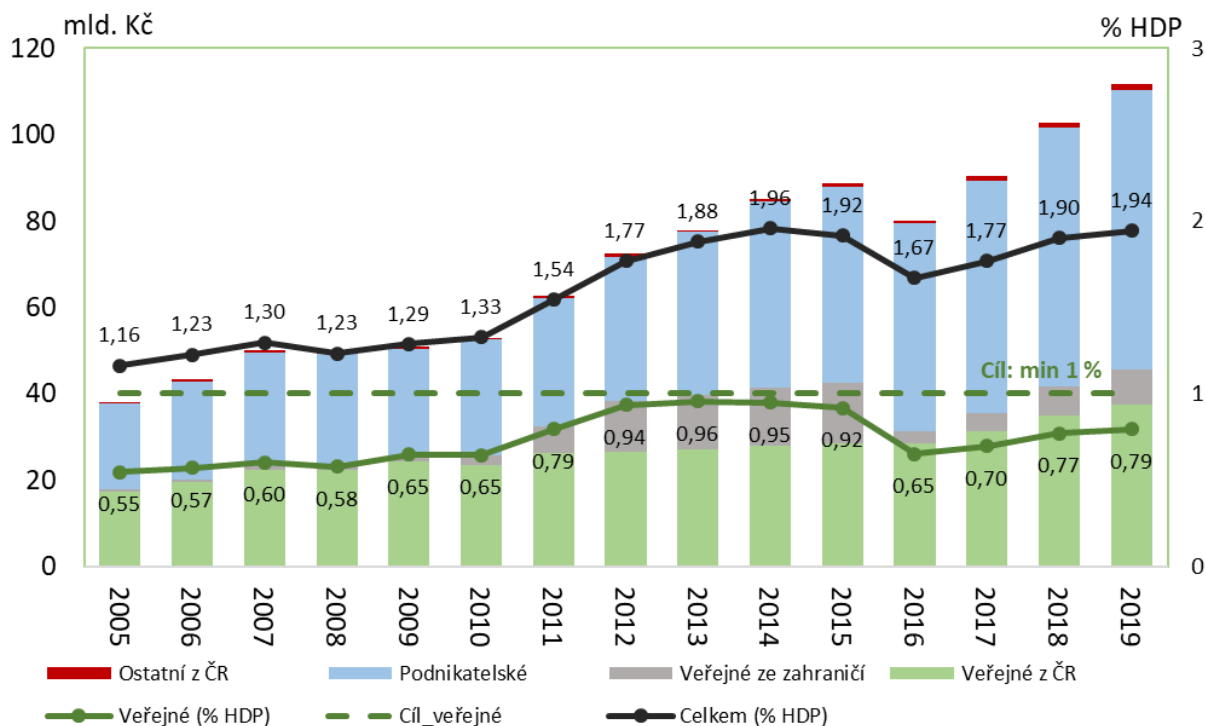
4. Výzkum, vývoj a inovace

Celkové výdaje na VaV (v mld. Kč) v ČR vykazují za roky 2005 – 2019 v průměru dlouhodobý růst a v roce 2019 poprvé přesáhly 110 mld. Kč. Dlouhodobý růst celkových výdajů na VaV v ČR byl způsoben zejména trvalým růstem podnikatelských zdrojů, které v roce 2019 činily již téměř 65 mld. Kč. Další složkou celkových výdajů, která mírněji přispěla k dlouhodobému růstu celkových výdajů na VaV, jsou veřejné tuzemské zdroje, které poprvé přesáhly 35 mld. Kč v roce 2018 a v roce 2019 dokonce dosáhly výše 37,6 mld. Kč.

Stanovenému národnímu cíli (úroveň veřejných výdajů na výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP) se ČR nejvíce blížila v letech 2012 – 2015. Pokles celkových výdajů a veřejných zdrojů na VaV v roce 2016 (i v relativním vyjádření vůči HDP) byl způsoben zásadním snížením zahraničních veřejných zdrojů, což souvisí s přechodem na další programové období čerpání ESIF. Od té doby lze

sledovat opětovné zvyšování celkových výdajů a veřejných zdrojů na VaV (i v relativním vyjádření vůči HDP) a postupné přibližování se stanovenému cíli.

Graf 6: výdaje na VaV (GERD) v ČR podle zdrojů financování (v mld. Kč, % HDP)

Zdroj: ČSÚ

Srovnání ostatních členských států

Podle dat Evropské komise se celoevropský cíl 3 % podílu HDP investovaný do výzkumu a vývoje podařilo mezi členskými státy EU splnit pouze Německu, Rakousku a Švédsku, v případě Rakouska a Švédska však nebyl naplněn ambicióznější národní cíl v této oblasti. Národní cíl se tak podle uvedených dat podařilo naplnit Kypru, Německu a Řecku, což je s výjimkou Německa způsobeno stanovením nízkých národních cílů. České republice se nepodařilo naplnit celoevropský ani národní cíl, přičemž národnímu cíli (úroveň veřejných výdajů na výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP) se ČR nejvíce blížila v letech 2012 – 2015. Pokles celkových výdajů a veřejných zdrojů na výzkum a vývoj v roce 2016 (i v relativním vyjádření vůči HDP) byl způsoben zásadním snížením zahraničních veřejných zdrojů, což souvisí s přechodem na další programové období čerpání ESIF.

Tabulka 6 Zvýšení podílu HDP investovaného do výzkumu a vývoje (Zdroj: Evropská komise)

Zvýšení podílu HDP investovaného do výzkumu a vývoje			
	2019	Cíl EU	Národní cíl
Belgie	2,89	3 %	3 %
Bulharsko	0,84	3 %	1,5 %
Česká republika	0,79 (z veřejných zdrojů)	3 %	1 % (pouze veřejný sektor)
Chorvatsko	1,11	3 %	1,4%
Dánsko	2,91	3 %	3 %
Estonsko	1,61	3 %	3 %

Finsko	2,79	3 %	4 %
Francie	2,19	3 %	3 %
Irsko	0,78	3 %	2,5 %
Itálie	1,45	3 %	1,53 %
Kypr	0,63	3 %	0,5 %
Litva	1	3 %	1,9 %
Lotyšsko	0,64	3 %	1,5 %
Lucembursko	1,19	3 %	2,3 - 2,6 %
Maďarsko		3 %	1,8 %
Malta	0,59	3 %	2 %
Německo	3,18	3 %	3 %
Nizozemsko	2,16	3 %	2,5 %
Polsko	1,32	3 %	1,7 %
Portugalsko	1,4	3 %	2,7 - 3,3 %
Rakousko	3,19	3 %	3,76 %
Řecko	1,27	3 %	1,20 %
Rumunsko	0,48	3 %	2 %
Slovensko	0,83	3 %	1,20 %
Slovinsko	2,04	3 %	3 %
Španělsko	1,25	3 %	2 %
Švédsko	3,4	3 %	4 %

Zdroj: Evropská komise

5. Klimaticko-energetická politika

I přes navýšení emisí v sektorech, které nespádají do systému EU ETS⁸ (předběžné výsledky k roku 2019: + 7,8 %), by měla ČR bez problémů splnit cíl maximálního nárůstu těchto emisí o 9 % mezi roky 2005 a 2020. Ve srovnání s ostatními členskými státy EU se však ČR v růstu emisí mimo systém EU ETS oproti roku 2005 umístila v roce 2019 na 4. místě.

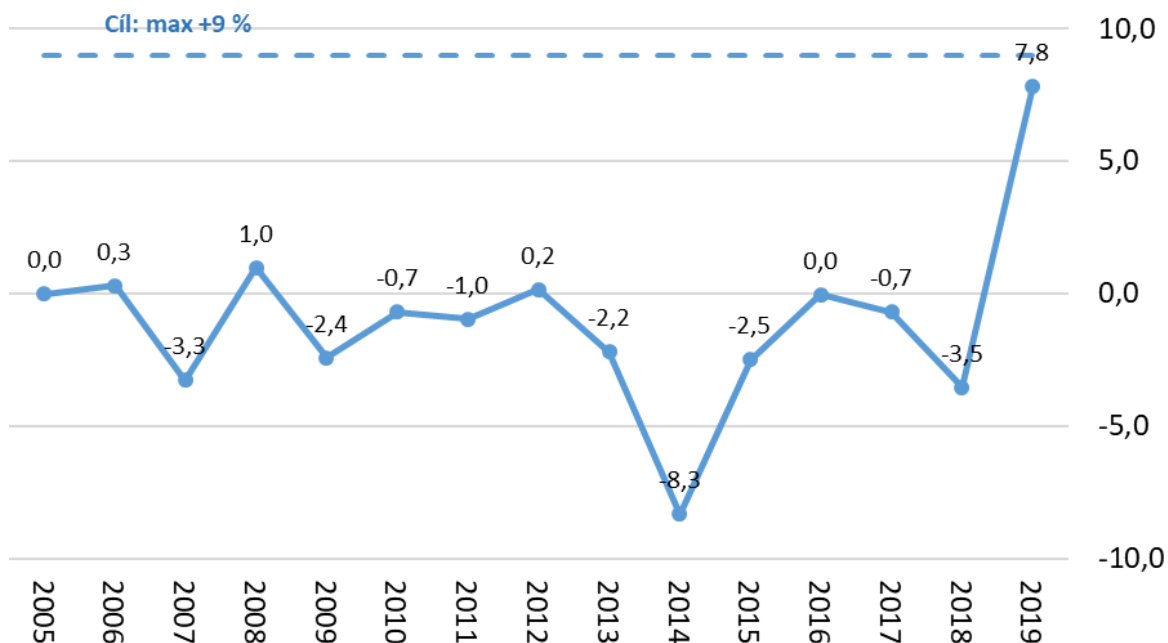
Nařízení EP a Rady (EU) 2018/842 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021 – 2030 stanovuje pro ČR cíl snížení emisí skleníkových plynů, které nespádají do systému EU ETS, o 14 % mezi roky 2005 a 2030. Podle aktuálních emisních projekcí by i cíl do roku 2030 měl být splnitelný při efektivní implementaci již přijatých politik a opatření. Pro EU ETS platí celounijní cíl snížení emisí o 21 % do roku 2020 a o 43 % do roku 2030 oproti referenčnímu roku 2005. Mezi roky 2019 a 2020 došlo ke snížení emisí zařízení v EU ETS registrovaných v ČR o 7,8 mil. t CO₂ekv. V období 2005 – 2020 emise zařízení v EU ETS v rámci ČR poklesly o 33,7 %.

V prosinci 2019 předložila ČR EK finální verzi *Vnitrostátního plánu započítávání pro lesnictví, včetně navrhované referenční úrovně pro lesy na období 2021 – 2025*. V souladu s aktuálním vývojem kůrovcové kalamity v ČR se jeví jako pravděpodobné, že ČR bude mít problémy s plněním cíle čistých nulových emisí z odvětví využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF), který byl stanoven nařízením EP a Rady (EU) 2018/841 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030.

⁸ European Union Emissions Trading System

V průběhu roku 2019 byl MPO ve spolupráci s MŽP v návaznosti na doporučení EK dopracován *Vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu* v souladu s Nařízením EP a Rady (EU) 2018/1999 o správě energetické unie. V návaznosti na schválení vládou byla finální verze plánu předložena EK dne 13. 1. 2020.

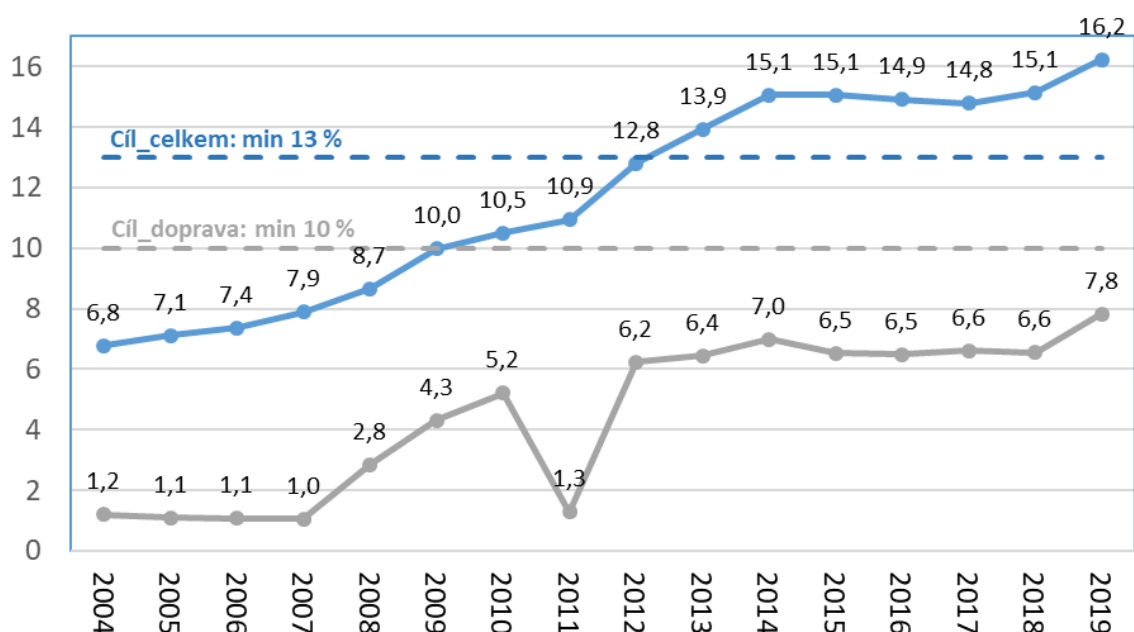
Graf 7: emise skleníkových plynů mimo systém EU ETS (% změna oproti roku 2005)

Zdroj: Eurostat (Pozn. údaj k roku 2019 je jen předběžný, výsledná hodnota bude pravděpodobně nižší.)

ČR rovněž od roku 2013 plní národní cíl stanovující podíl OZE minimálně na 13 % hrubé konečné spotřeby energie. V roce 2019 se tento podíl zvýšil na 16,2 %. Mezi členskými zeměmi EU se jedná o 19. nejvyšší hodnotu. Co se týče cíle v podobě dosažení 10% podílu OZE na hrubé konečné spotřebě v dopravě, k jeho naplnění se ČR poněkud přiblížila v roce 2019, stále však není plněn.

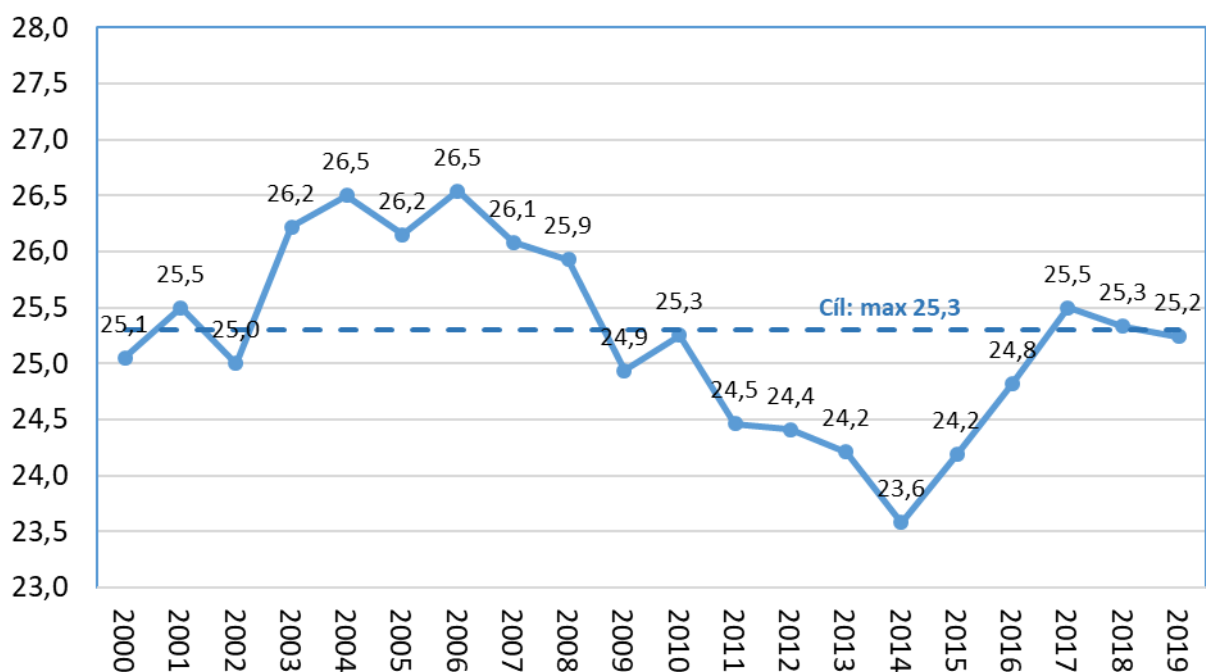
Graf 8: podíl OZE na hrubé konečné spotřebě energie (v %)

Zdroj: Eurostat

ČR je aktuálně na cestě naplnit cíl energetické účinnosti, tzn. cíl snížení konečné spotřeby energie. V roce 2019, dle dat Eurostatu, ČR dosáhla hodnoty konečné spotřeby energie ve výši 25,2 mil. tun ropného ekvivalentu. Nachází se tak mírně pod maximální hodnotou cíle pro rok 2020. I přes nerovnoměrný vývoj konečné spotřeby energie, který je ovlivněn externími faktory (klimatické podmínky, ekonomická situace), což se projevilo mezi roky 2014 a 2017, kdy bylo možné po dlouhodobém poklesu sledovat meziroční nárůst spotřeby konečné energie, lze očekávat naplnění stanoveného cíle snížení konečné spotřeby energie o 20 % oproti roku 2007.

Graf 9: konečná spotřeba energie (v mil. tun ropného ekvivalentu)

Zdroj: Eurostat

Srovnání ostatních členských států

České republice se v oblasti klimaticko-energetické politiky podařilo naplnit národní cíle ve snížení emisí skleníkových plynů, zvyšování energetické účinnosti zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů na 13 %. Národní cíl ve zvýšení podílu obnovitelných zdrojů v dopravě. Celoevropský cíl zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů 20 % pro EU však dosud nebyl dosažen. Národní cíle se nepodařilo naplnit Belgii, Francii, Irsku, Maďarsku, Maltě, Německu, Nizozemsku, Polsku, Portugalsku, Rakousku, Slovinsku a Španělsku. V případě zmíněného Rakouska, Portugalska a Slovinska převyšovaly tyto nenaplněné národní cíle celoevropské.

Tabulka 7 Zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů (Zdroj: Evropská komise)

	2019	Národní cíl
Belgie	9,924	13 % z obnovitelných zdrojů
Bulharsko	21,564	16 % z obnovitelných zdrojů
Česká republika	16,244	13 % z obnovitelných zdrojů
Chorvatsko	28,466	20 % z obnovitelných zdrojů
Dánsko	37,204	30 % z obnovitelných zdrojů
Estonsko	31,889	25 % z obnovitelných zdrojů

Finsko	43,081	38 % z obnovitelných zdrojů
Francie	17,216	23 % z obnovitelných zdrojů
Irsko	11,984	16 % z obnovitelných zdrojů
Itálie	18,181	17 % z obnovitelných zdrojů
Kypr	13,8	13 % z obnovitelných zdrojů
Litva	25,461	23 % z obnovitelných zdrojů
Lotyšsko	40,975	40 % z obnovitelných zdrojů
Lucembursko	7	11 % z obnovitelných zdrojů
Maďarsko	12,614	13 % z obnovitelných zdrojů
Malta	8,488	10 % z obnovitelných zdrojů
Německo	17,354	18 % z obnovitelných zdrojů
Nizozemsko	8,768	14 % z obnovitelných zdrojů
Polsko	12,164	15 % z obnovitelných zdrojů
Portugalsko	30,619	31 % z obnovitelných zdrojů
Rakousko	33,626	34 % z obnovitelných zdrojů
Řecko	19,677	18 % z obnovitelných zdrojů
Rumunsko	24,29	24 % z obnovitelných zdrojů
Slovensko	16,894	14 % z obnovitelných zdrojů
Slovinsko	21,974	25 % z obnovitelných zdrojů
Španělsko	18,356	20 % z obnovitelných zdrojů
Švédsko	56,391	49 % z obnovitelných zdrojů

Zdroj: Evropská komise